

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XL.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

vidatur. Respiciebat fortassis ad epistolam decessoris sui Pelagij, qui ita scripserat ad Episcopos qui ad synodum CP. convenerant evocati à Ioanne CP. Episcopo: Scitote certam provinciam esse quæ habet decem vel undecim civitates & unum Regem & totidem minores potestates sub se & unum Episcopum aliòsque suffragatores decem vel undecim Episcopos iudices, ad quorum iudicium omnes causæ Episcoporum & reliquorum sacerdotum ac civitatum causæ referantur. Hanc eandem regulam, ut hoc obiter dicam, in medium adduxit Urbanus II. cum episcopatum Atrebatensem restitueret. Liqueat sanctorum canonum institutis integram esse provinciam & Metropolitanum proprium debere sortiri quæ duodecim constat episcopatibus.

VII. Post aliquot exinde annos Gregorius de salute Anglorum sollicitus, Augustinum in eam insulam misit cum dignitate & auctoritate Vicarij sedis apostolicæ. Et quia ille, ut in Angliam trajiceret, Galliam per Massiliam & Arelatem petiturus erat, literas ei commendatorias dedit ad Virgilium, in quibus eum vocat Metropolitanum Galliarum, quòd primi sacerdotis locum teneret intra Gallias, ut Pelagij primi verbis utamur. Cum verò Augustinus postea consisteret in Anglia, deque multis disciplinæ capitibus consulisset Gregorium, inter alia petit qualiter deberet cum Galliarum atque Britannorum Episcopis agere. Ad quæ Pontifex ita respondit: In Galliarum Episcopos nullam tibi auctoritatem tribuimus; quia ab antiquis predecessorum nostrorum temporibus Pallium Arelatensis Episcopus accepit; quem nos privare auctoritate percepta minimè debemus. Virgilius erat tum Arelatensis Episcopus. Is verò Pallium non acceperat ab antiquis predecessorum Gregorij temporibus, sed à Gregorio. Itaque sic explicandus est hic locus, ut dicere voluerit Gregorius Pallium Arelatensi Episcopo, quisquis is tandem foret, perpetuo privilegio, cui derogari non debebat, tributum fuisse ab antiquis temporibus; sicut suprâ simili argumento ostendimus omnes Illyricianas Ecclesias pertinuisse ad curam Thessalonicensis antistitis, quisquis is tandem foret, adeoque privilegium Episcopi Thessalonicensis fuisse perpetuum.

VIII. Arelatensi Ecclesiæ tributas fuisse olim vices apostolicæ sedis aperte scribit Gregorius VII. ad Archiepiscopum Remensem his verbis: *Inde est quòd Arelatensis Ecclesie non solum à beato Gregorio doctore dulcissimo, sed etiam à pluribus ejus sanctis antecessoribus, cum haberet vicem sedis apostolicæ, ut omnes Episcopos totius regni Francorum, quod tunc latius extendebatur, ad Concilium convoca-*

ret, eosque in iudicio constringeret, sine cujus licentia nullis de supradictis Episcopis longè à suo episcopatu fas erat abire, post aliqua tempora pro quibusdam causis predicta potestas & auctoritas cessavit, & suam vicem aliis quibus placuit sedes apostolica concessit. Quibus verbis innuere hoc quoque videtur Gregorius, defuisse eam Arelatensium Episcoporum auctoritatem post tempora Gregorij Magni.

CAPVT XL.

Synopsis.

I. Extincto Virgilio Episcopo Arelatensi, extincta quoque est vicaria dignitas Ecclesiæ Arelatensis. Neque enim constat Ioannem aut Felicem, qui postea sedem illam tenuerunt, fuisse Vicarios apostolicæ sedis.

II. Rolandus postea tentavit restaurare antiquam Ecclesiæ sue dignitatem, irritò conatu.

III. Felicitus fuit Rostagnus, qui Pallium & vices apostolicæ sedis accepit à Ioanne VIII. Papa. Verum non constat an ea auctoritate usus sit. Certe in Conciliis deinde subscripsit longo intervallo post alios Episcopos.

IV. Temeritas Rostagni in ordinatione Episcopi Narbonensis repressa. Saxius refellitur, qui putavit Ioannem Pontificem Romanum ad Rostagnum subscripsisse uti Agnus Narbonensis Episcopus deponeretur.

V. Raimbaldus vices apostolicæ sedis obtinuit seculo sequenti, & subjectionem Metropolitanam Aquensis. Atamen ista auctoritas diu non valuit.

VI. Vnicum illud privilegium sequenti tempore habuit Arelatensis Archiepiscopus, ut nulli prorsus Legato, nisi ei tantum qui de Romani Pontificis latere destinatus esset, subiceretur. Probatum ex Innocentio III.

I. EXTINCTO itaque Virgilio, extinctam quoque fuisse puto vicariam dignitatem Ecclesiæ Arelatensis. Certè non video quemquam eorum qui post ista tempora cathedram Arelatensem tenuerunt appellari Vicarium apostolicæ sedis, neque aliqua magna aut extraordinaria auctoritate instructum fuisse. Vnus Ioannes Arelatensis Episcopus occurrit, cui anno DCLXVIII. Vitalianus Papa commendavit Theodorum Episcopum & Adrianum Abbatem in Angliam profecturos. Quod ut explicari fortassis posset ex epistola Gregorij Magni, cum Virgilio commendaret Augustinum, sic intelligi potest de simplici epistola commendatoria ad Ioannem scripta, quòd necessario eundem viris illis esset per Arelatensem civitatem. In Concilio Romano quod ab Agathone Papa habitum est anno DCLXXX. subscripsit Felix Episcopus Arelatensis, Legatus venerabilis synodi per Galliarum provincias constitutus. Sed hinc nulla prerogativa Episcopi Arelatensis colligi potest. Quippe

Vide supra 17. l. 1. c. 14. l. 1.

Apud Moscos in locis Eusebii, c. 14. p. 149. & in c. 1. p. 149. & in c. 1. p. 149.

In Corp. lib. 5. Tur. lib. 1. p. 149. & 150.

Florianus lib. 1. c. 1.

In lib. 1. c. 1. p. 149.

In lib. 1. c. 1. p. 149.

In lib. 1. c. 1. p. 149.

Nota l. 1. c. 1.

in eadem synodo adfuerunt Adeodatus Leuconensis Episcopus & Taurinus Diaconus Tolonensis, ambo Legati venerabilis synodi per Galliarum provincias constituta.

I. Tentavit deinde Rothlandus Arelatenfis Episcopus anno DCCCLXIV. veterem Ecclesie suae dignitatem instaurare, irrito tamen conatu, ut opinor. Quamvis enim Nicolaus primus agnoscat praedecessores suos Romanos Pontifices commisisse olim vices suas Episcopis Arelatenfis, nullam ei tribuit auctoritatem; tantum illi pollicetur protectionem sedis apostolicae, si, ut se facturum scripserat, decretis ipsius obedire curaret. Interrogaverat praeterea Nicolaum Rothlandus an sibi fas foret legatos ad apostolicam sedem mittere, ut Summum Pontificem faceret certiore de his quae intra provinciam emergerent. Istud quoque probavit Nicolaus, ea cautione adhibita, ut legatos suos moneret Rothlandus ne redditum suum praecipitent.

III. Felicior aeo Ioannis VIII. fuit Rostagnus successor Rothlandi. Hic enim anno DCCCLXXVIII. usus ipsissimis verbis quibus in causa Virgilij usus erat sanctus Gregorius, Pallium vicisque suas Rostagno concessit per Gallias, deque ea re epistolam scripsit ad Episcopos Gallicanos descriptam ex ea quam pro vicariatu Virgilij ad Episcopos regni Childeberti scripserat sanctus Gregorius. Visusne sit ea auctoritate Rostagnus quam a Ioanne Papa acceperat, difficile dictu est. Illud unum affirmare licet, eum in Conciliis & conventibus per ea tempora habitis longo intervallo subscripsisse post Archiepiscopos aliarum sedium, imo postpositum aliquoties fuisse simplicibus Episcopis.

IV. Anno deinde nongentesimo duodecimo incidit occasio quae Rostagno viam aperire videbatur ad invadendam ordinationem Episcopi Narbonensis. Moris erat inter Episcopos provinciarum Narbonensis & Arelatenfis, ut si quid emergeret in alterutra provinciarum quod congregationem sacerdotum requireret, vicinae provinciae Episcopos, praecipue vero Metropolitanum, evocarent in provinciam quae auxilio indigebat. Hinc subscriptiones Episcoporum Arelatenfium in Conciliis provinciae Narbonensis. Occiso igitur Arnulto Archiepiscopo Narbonensi, cum clerus & populus Narbonensis convenissent pro facienda successoris electione, optimum factu visum est si Rostagnus Arelatenfis rogaretur Narbonem accedere, cum Episcopis provinciae Narbonensis consulturus de novo pastore eligendo & de vindicanda caede Arnulti. Ille vero venit quidem in provin-

ciam; sed Agathae substitit cum Ancelino Episcopo Vceticensi, ibique Gerardum quendam, Ancelini consanguineum, evexit ad fastigium cathedrae Narbonensis. Haecenus ea res satis feliciter cesserat. Sed tandem Agij electio praevaleuit; adeoque Rostagni conatus irritus fuit. Manifestum porro est Saxium fuisse deceptum, qui ex falso quodam catalogo Archiepiscoporum Narbonensium collegit Ioannem decimum literas ad Rostagnum Arelatensem Agij exauctorandi causa direxisse. Nam ex narratione quae extat apud Catellum, & ex epistola eiusdem Ioannis ad Episcopos suffraganeos Ecclesiae Narbonensis, quam idem Catellus edidit, omnino constat hunc Ioannem approbasse electionem Agij.

V. Medio seculi sequentis Raimbaldus Arelatenfis Archiepiscopus vetustam Ecclesiae suae dignitatem & auctoritatem mente revolvens, opportunitate temporum usus est ut a sede apostolica obtineret vices apostolicae sedis, ac praeterea subiectionem Aquisiensis Archiepiscopi renovavit. Extat enim sacramentum Pontij Aquisiensis, in quo debita subiectionem & reverentiam & obedientiam a sanctis patribus constitutam secundum praecipua canonum sanctae sedi Arelatenfi perpetuo se exhibiturum promittit. Praefuit deinde Raimbaldus Concilio Tolosano anno MLVI. ubi dicitur esse Vicarius Papae Victoris una cum Pontio Aquisiensis. Atamen ista auctoritas diu non valuit. Etenim in dedicatione Ecclesiae Barcinonensis, quae facta est biennio post, Guifredus Narbonensis Archiepiscopus primo loco nominatur ante Raimbaldum. Vnde colligi debet extincto Victore extinctam quoque fuisse auctoritatem quam is dederat Archiepiscopo Arelatenfi.

VI. Vnicum illud privilegium habuit sequenti tempore Arelatenfis Archiepiscopus, ut nulli prorsus Legato, nisi ei tantum qui de Romani Pontificis latere destinatus esset, subiceretur. Testatur id Innocentius III. in epistola ad Arelatensem Episcopum scripta anno millesimo ducentesimo octavo: quam, quia nondum edita est, & res ita postulat, haec edere visum est.

Licet per apostolicum privilegium sit indultum ut nulli prorsus Legato, nisi ei tantum qui de Romani Pontificis latere fuerit destinatus, Arelatenfis provincia sit subiecta, quia tamen ad eliminandam haereticam pravitatem & rabiem sedandam hostilem ad partes illas Legatos necessario destinavimus, quibus te volumus prudenter assistere ac providere, auctoritate tibi praesentium precavimus ut per obsequia propter necessitatem huiusmodi praedictis Legatis impensa nullam tibi

*Offic. I. epist. 41.
To 3. Concil. Gall.*

*Ioan. VIII.
epist. 94. 95.*

*Catellus lib. 5.
Memor. Occid.
pag. 775.*

*Pomj. lib.
pag. 111.*

*Apud
lib. 111.*

*Innocentius
leg. 111.*

vel

vel Ecclesie tuae prejudicium generetur. Datum Laterani v. l. Nonas Maij, anno x. l.

CAPVT XLI.

Synopsis.

I. Adversus ea quae supra dicta sunt nonnulli quaedam argumenta opponunt ut probent Arelatenses Episcopos nunquam fuisse usos auctoritate Vicarij apostolicae sedis. Aperiunt ratio concilianda istius contradictionis.

II. Inve tamen adeo antiqua nihil afferri certi potest, nisi quod certum est extraordinariam illam Arelatensium Episcoporum auctoritatem viguisse à temporibus Zozimi usque ad sanctum Gregorium.

III. Ex capite Artaldus quidam colligunt Archiepiscopum Arelatensem fuisse subiectum Archiepiscopo Narbonensi. Videntur Correctores Romani mendum heic esse, istudque caput pronuntiarunt intelligendum esse de Episcopo Electensi in prima Narbonensi. Quos recte in hoc reprehendit Bosquetus.

IV. Certum est heic non agi de Episcopo Arelatensi, sed de Helenensi apud Ruscinones; quoniam erat Artaldus, ut patet ex veteribus monumentis illorum temporum. Artaldo successit Ermengaudus.

V. Caput illud non posse intelligi de Episcopo Electensi hinc probatur quod avo Urbani II. nondum Episcopus institutus erat in monasterio Electensi.

I. **A**DVERSUS ea quae huc usque dicta sunt de eximia illa Archiepiscoporum Arelatensium auctoritate quidam opponunt subscriptiones quorundam Conciliorum, & alia quaedam veteris aevi monumenta, ex quibus colligi videtur aut vicariam illam dignitatem rem vanam ac futilem fuisse, aut certe eos illa nunquam usos fuisse. Sed si quis diligenter & accuratè expendere velit fidem rerum à nobis proditarum, inveniet profectò Arelatenses Episcopos verè usos esse ea auctoritate quam illis concesserant Summi Pontifices cum bona Principum venia. Perturbatus esse potest in veteris codicibus, ut saepe accidit, ordo subscriptionum, uti jam adnotatum est à viris doctissimis. Præterea ea tum fortassis erat publica Gallicanae Ecclesiae disciplina, ut tamenetsi Vicariorum apostolicae sedis prerogativam agnoscerent, loco tamen non cederent, nisi quatenus ordinatione antiquiores erant.

II. In re tamen adeo antiqua & obscura nihil certi afferre possumus, nisi quod, uti diximus, certum est extraordinariam illam Arelatensium Episcoporum auctoritatem viguisse à temporibus Zozimi usque ad Gregorium Magnum; quamvis verum sit eam variis interim procellis jaectatam fuisse, prout Romanis Pontificibus displicebat istorum Vicariorum audentia. Qua de re fusè disseruimus supra, ubi occasio tulit.

III. Ceterum antè quam finem ultimum

Tom. II.

imponam huic causae, res postulare videtur ut qui Arelatenses Episcopos ostendimus praelatos fuisse universis Episcopis Gallicanis, in primis verò Narbonensi, eum subtrahamus jurisdictioni Archiepiscopi Narbonensis, cui subiectum illum fuisse nonnulli colligunt ex capite Artaldus apud Gratianum, ubi sic legitur ex Gestis Urbani secundi: *Artaldus Arelatensis Episcopus, Narbonensis Ecclesiae suffraganeus, Romam consecrandus ad Dominum Papam Urbanum venit. Suus quippe Archiepiscopus cum consecrare volebat &c.* Viderunt Correctores Romani mendum heic esse, pronuntiaruntque heic agi de Episcopo Electensi, qui verè est suffraganeus Archiepiscopi Narbonensis. Sed illos ob hanc emendationem reprehendit vir illustrissimus Franciscus Bosquetus Episcopus Monspelienfis: qui retinendam esse putat vulgatam lectionem, ut capitis istius auctoritate probet Arelatensem Episcopum fuisse olim subiectum Archiepiscopo Narbonensi.

IV. Contrà certum est heic non agi de Episcopo Arelatensi, sed de Helenensi, sive Elenensi, ut tum scribebant, in finibus Galliciae Narbonensis. Hanc emendationem, quae alioqui manifesta est, aperit verustissima canonum collectio MS. quae extat in Bibliotheca regia, ubi legitur: *Artaldus Alanensis Episcopus &c.* Præterea Artaldus sedebat in cathedra Helenensi anno M X C. XVIII. Kal. Octobris, ut constat ex Chartulario illius Ecclesiae; & Concilio Nemausensi interfuit anno M X C. VI. mense Julio, ut legitur in veteri charta MS. monasterij Rivipullensis in diocesi Aulonensi. Helenensis porò Ecclesia tum suffraganea erat Ecclesiae Narbonensis citra omnem controversiam. Oportuit autem Artaldum fuisse defunctum ante annum millesimum centesimum primum. Etenim Nonis Maij illius anni Ermengaudus Helenensi cathedrae praesidebat.

V. De Electensi porò sive Alectensi Episcopo, tamenetsi sit semperque fuerit suffraganeus Ecclesiae Narbonensis, istud caput intelligi non posse hinc probatur quod avo Urbani II. Alectensis Episcopus nullus erat in provincia Narbonensi, qui beneficio demum Ioannis XXII. institutus est in monasterio Alectensi.

CAPVT XLII.

Synopsis.

I. Vicariatus Augustino Cantuariensi Archiepiscopo concessus fuit ut privilegium personale. Cantuarienses porò Archiepiscopi non nisi diu post ista tempora facti fuerunt Vicarij apostolicae sedis.

Q

Franz. 1714 pag. 11.

Apud 1714 pag. 11.

1714 pag. 11.